

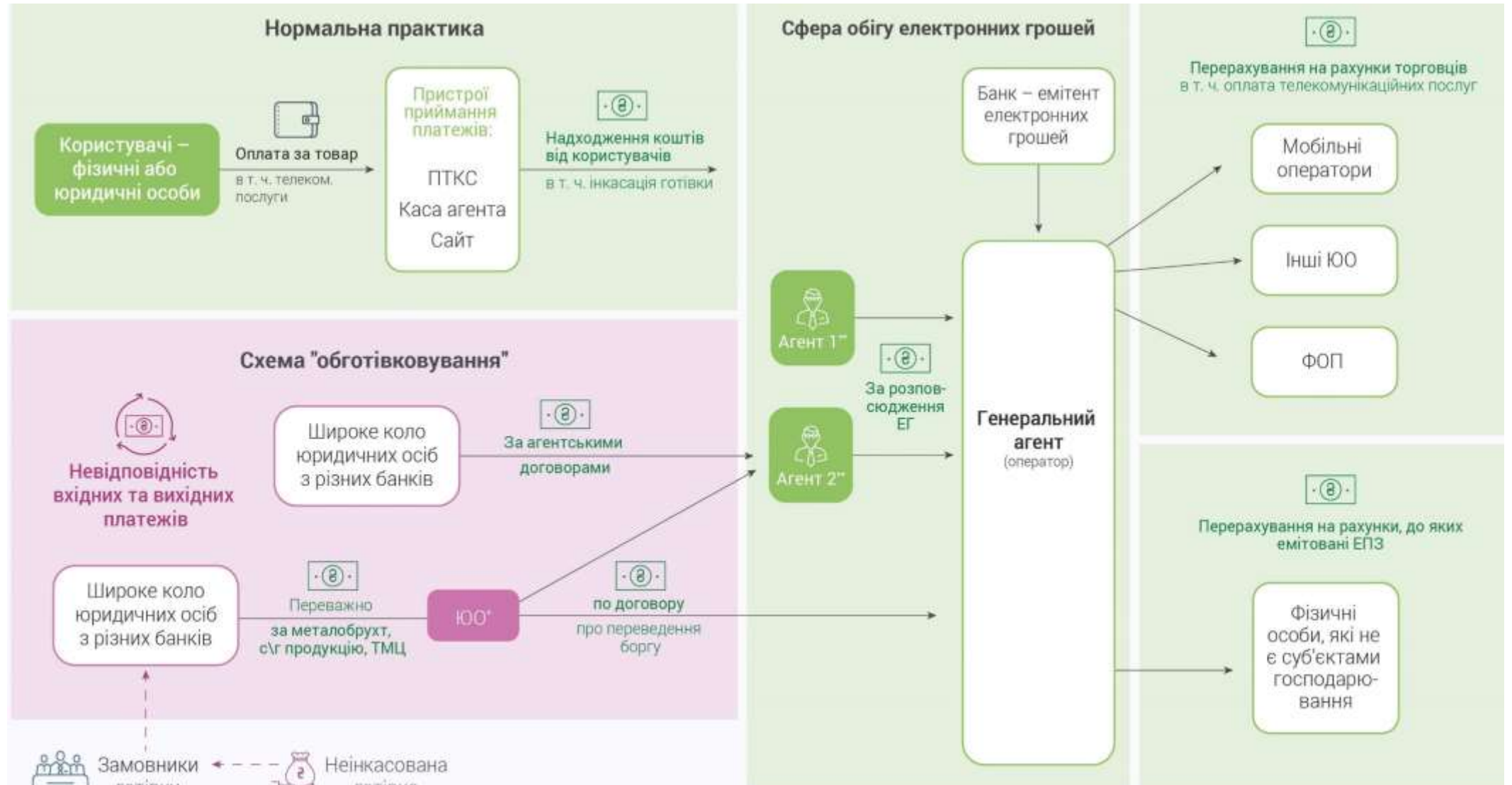

Національний
банк України

Приклади фінансових операцій, що несуть підвищені ризики у сфері фінансового моніторингу, виявлені за результатами виїзного та безвиїзного нагляду

Схема «обготівкування» з використанням електронних грошей

(лист НБУ від 09.11.2020 № 25-0006/65669)

* Не є Агентом з розповсюдження ** Агент з розповсюдження

Фіктивні операції з видачі кредитів

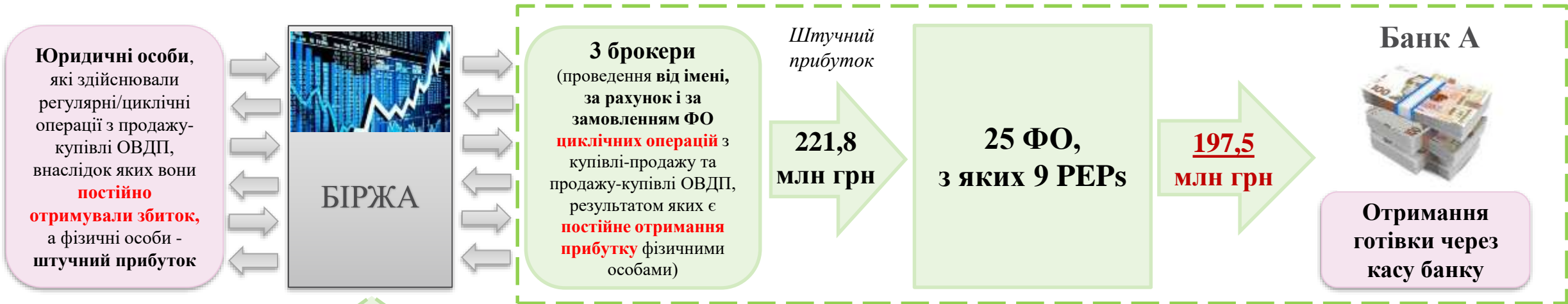
- Згідно з даними Опитувальників частина фізичних осіб є безробітними або займають посади, які не передбачають отримання доходів, достатніх для погашення отриманих сум кредитів, зокрема: інженер, менеджер, адміністратор, продавець, друкар, торговий представник, касир тощо.
- Фізичними особами рахунки в Банку закривались до погашення виданих фінансовою компанією-клієнтом кредитів. фінансові операції, які здійснювались за рахунками п'яти фізичних осіб здійснювались після отриманої Банком заяви про їх закриття.
- За наявною у Національного банку інформацією (висновок Державної фіскальної служби України) доходів фізичних осіб було недостатньо для проведення відповідних фінансових операцій із погашення кредитних зобов'язань.
- За наявною у Національного банку інформацією (висновок Державної фіскальної служби України) доходів кінцевих бенефіціарних власників фінансової компанії не достатньо для проведення фінансових операцій на відповідні суми із внесення коштів до статутного капіталу фінансової компанії (розмір внеску до статутного капіталу по 10 млн грн).
- Невідповідність вхідних та вихідних платежів за рахунками юридичних осіб.
- Наявність негативної інформації щодо фінансової компанії та юридичної особи 1 (ухвала від 08.05.2018 щодо схеми конвертації безготівкових коштів у готівку, в якій описана вищезазначена схема).

*БФД – безповоротна фінансова допомога

«Обготівкування» коштів з використанням послуг інкасації

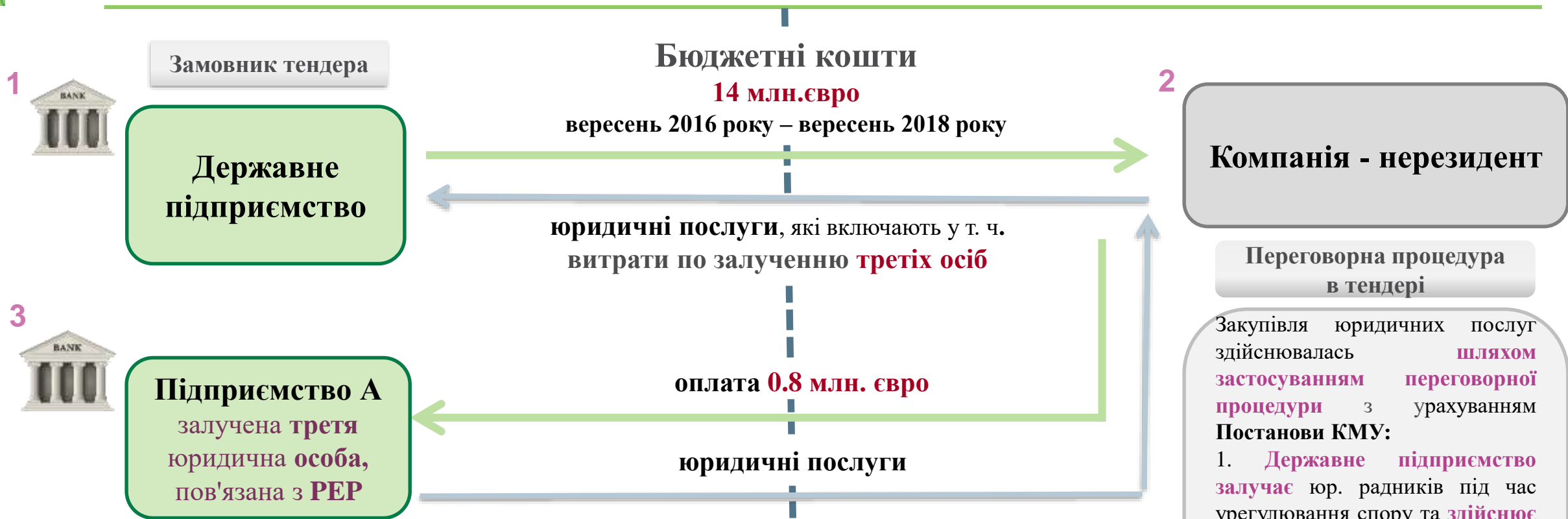

Отримання штучного прибутку фізичними особами

- Купівля-продаж ОВДП здійснювалось за **разовими лімітними замовленнями ФО**, тобто **за чітко визначеними умовами** (вид послуги (купівля/продаж); вид разового замовлення; реквізити ідентифікації ОВДП; кількість ОВДП; ціну одного ОВДП)
- Результатом «карусельних» операцій купівлі-продажу та продажу-купівлі ОВДП був **постійний прибуток ФО** та збиток ЮО
- Більшістю **публічних осіб** операції проводились **у період з 17.11.2017 до 27.12.2017**, а **інформація щодо отриманих «доходів»** відображалась ними у щорічних **деклараціях**
- Аналіз фінансових операцій ФО Банк здійснював на підставі отриманих від них документів: договорів на брокерське обслуговування, **Замовлень Фізичних осіб**, звітів брокерів, актів виконання зобов'язань, тощо
- Стосовно брокерів** з 13.09.2018 доступна ухвала суду, згідно якої: «...службові особи зокрема брокерів, та фізичні особи вчинили операції щодо купівлі-продажу ОВДП в режимі так званого «групового звіту» (укладення біржових контрактів, які забезпечені правами на отримання грошових коштів/цінних паперів на підставі відповідних зустрічних зобов'язань), що **спрямовані на маскуванню незаконного походження коштів**...»

Підозра щодо привласнення коштів державного підприємства через юридичну особу, яка пов'язана з РЕР

Переговорна процедура в тендері

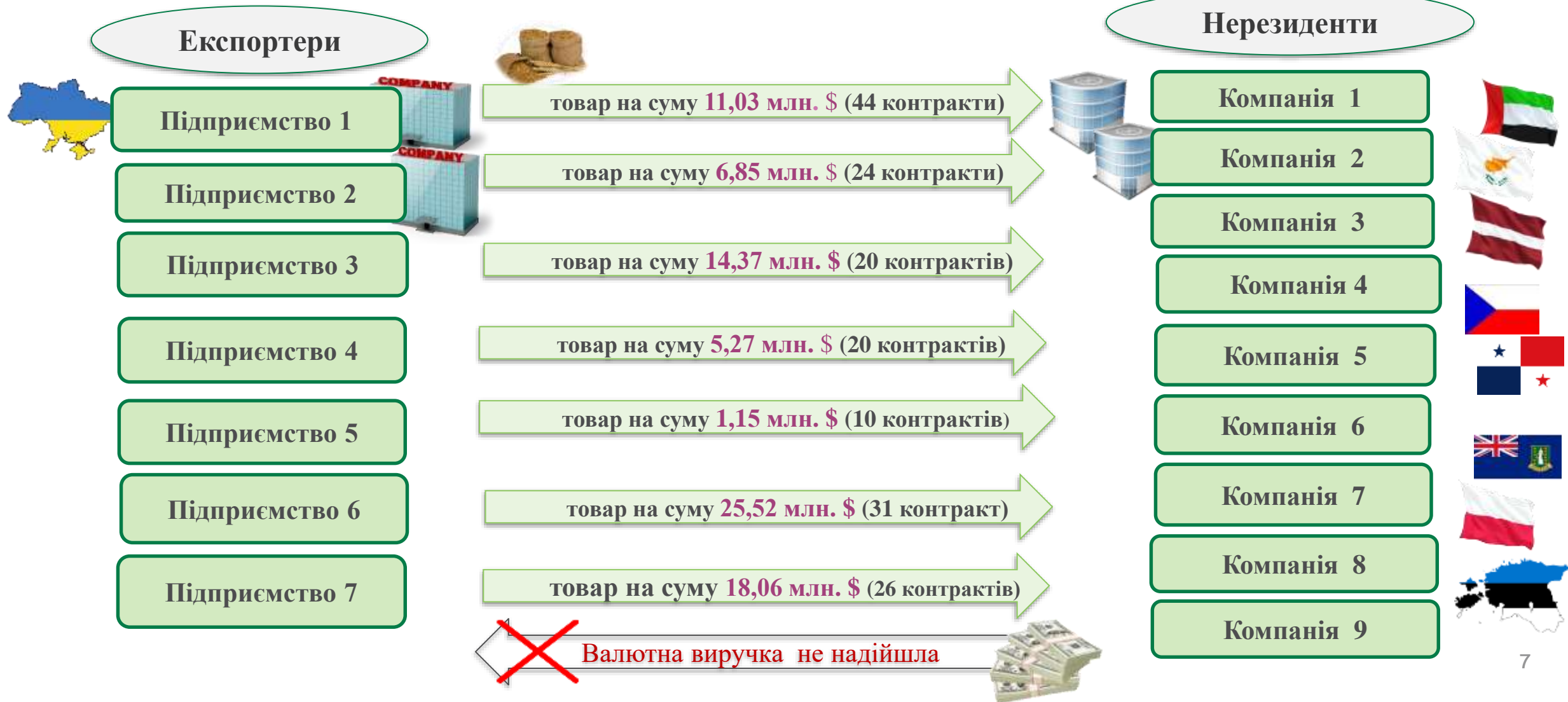
Закупівля юридичних послуг здійснювалась шляхом застосування переговорної процедури з урахуванням Постанови КМУ:

1. Державне підприємство залучає юр. радників під час урегулювання спору та здійснює закупівлю юр. послуг.
2. Вимоги, встановлені іншою Постановою КМУ, в частині заборони здійснення витрат на інформаційно-консультативні, аудиторські та консалтингові послуги не поширюються на Державне підприємство під час забезпечення виконання п. 1

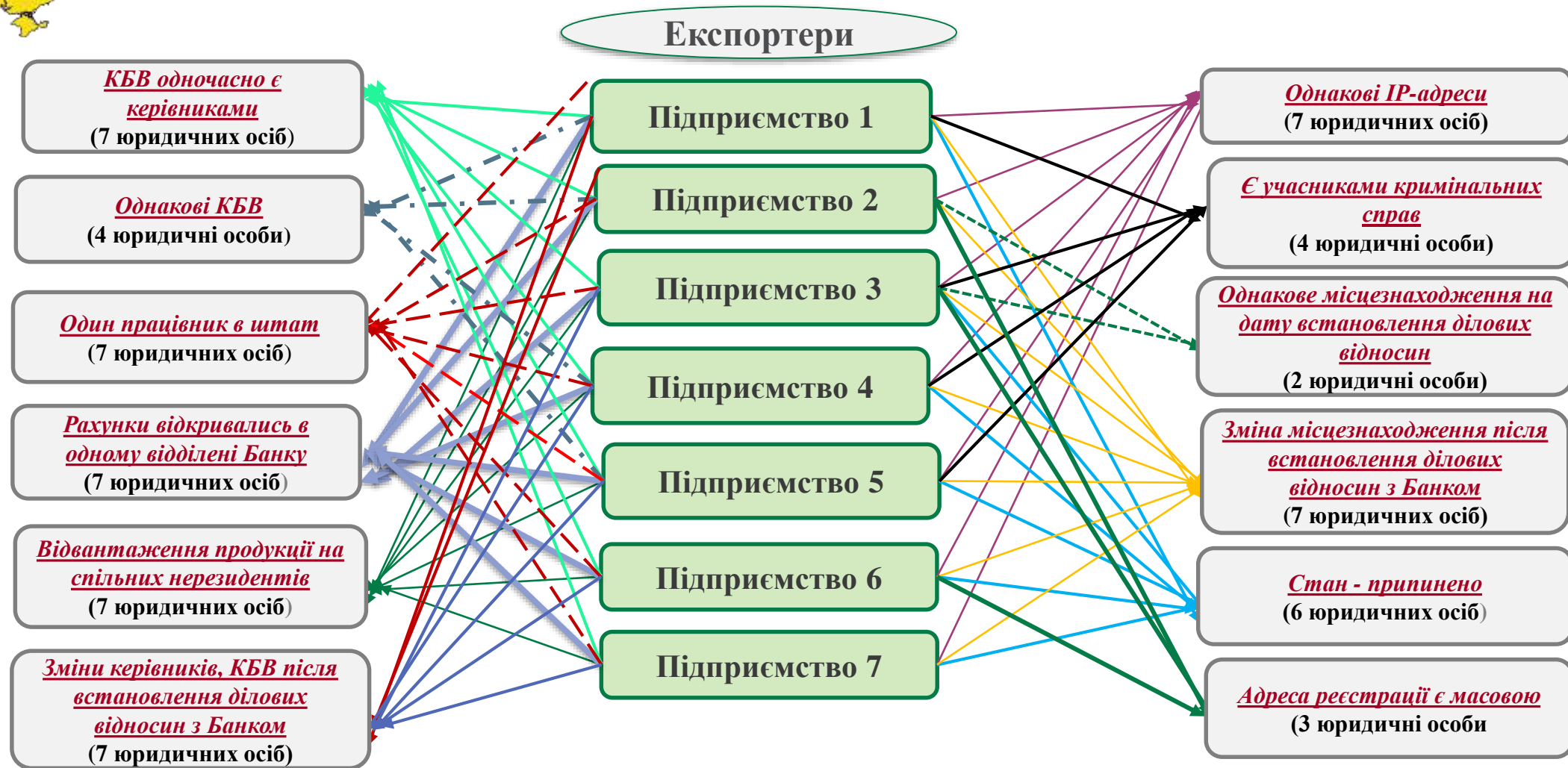
Через Компанію-нерезидента без проведення тендерних процедур закупівлі залучено третю юридичну особу – Підприємство А, пов'язану з РЕР:

- 1) до складу засновників входить чоловік РЕР (частка до 20%);
- 2) Підприємство А створено через 2 дні після призначення на високого рівня державну посаду співмешканця ще одного із засновників (частка до 20%).

Виведення капіталу протягом квітня 2017 р. – березня 2019 р. шляхом неотримання валютної виручки за експортними контрактами на загальну суму **82,25 млн. \$**

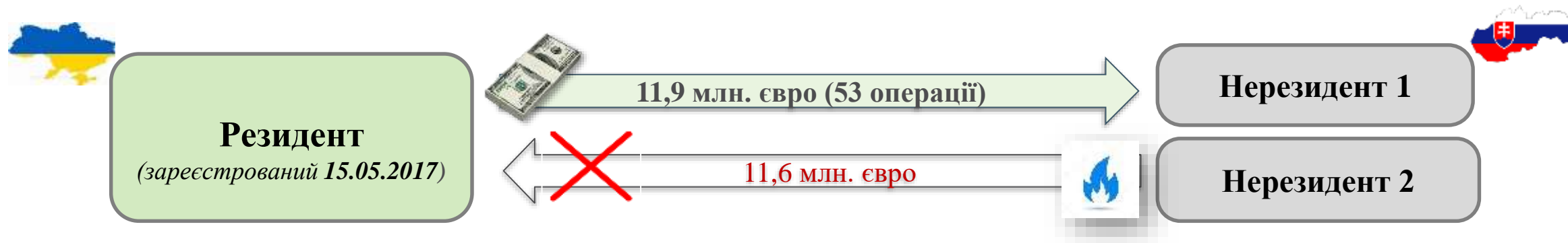

Виведення капіталу шляхом неотримання валютної виручки експортерами, які мають ознаки пов'язаності, індикатори підозрілості, номінальності КБВ

Виведення капіталу шляхом неотримання товару за імпорнтними контрактами

Протягом 6 місяців Банком за дорученням клієнта перераховано за 2 імпорнтними контрактами (поставка природнього газу) кошти на загальну суму 11,9 млн. євро, товар отримано згідно МД на загальну суму 0,3 млн. євро

Індикатори підозрілості («red flags»):

- КБВ одночасно є керівником;
- один працівник у штаті;
- основний вид діяльності - торгівля газом через місцеві (локальні) трубопроводи;
- наявність кримінальних проваджень;
- на рахунки накладено арешт

Чи міг банк самостійно виявити і зупинити «схемні операції»? – Так!

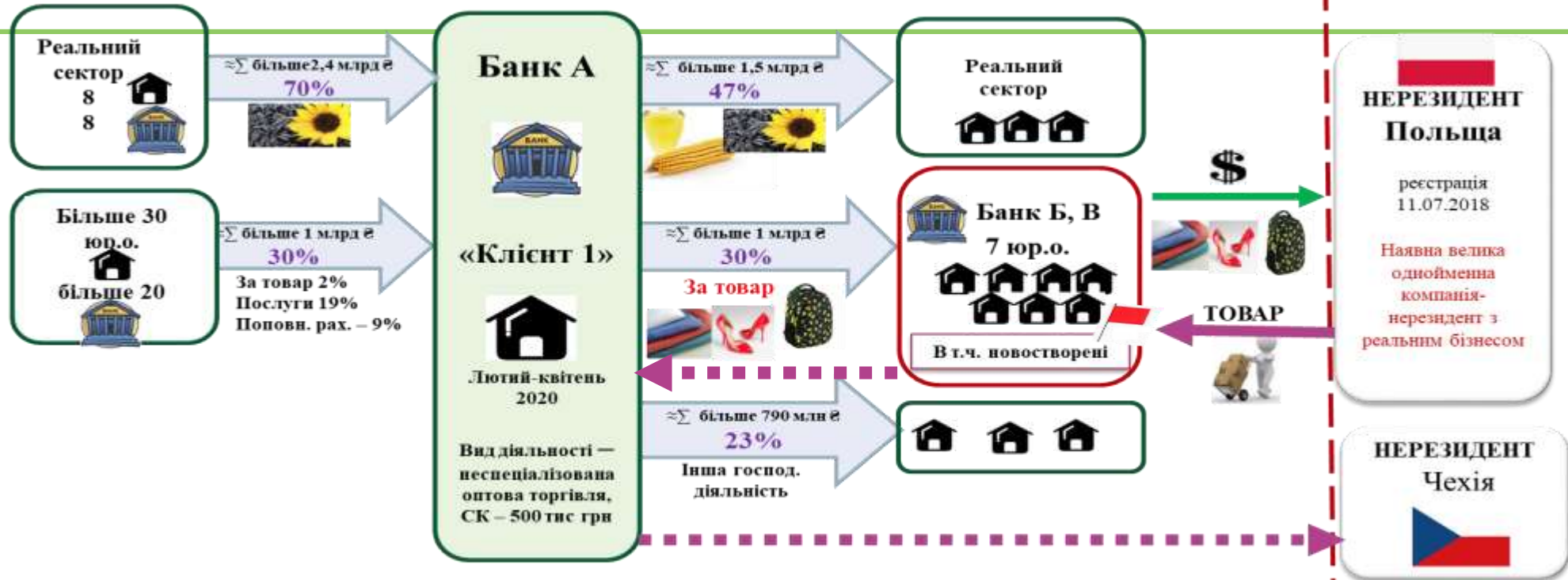
- Клієнт мав індикатори підозрілості («red flags»);
- Рахунок відкрито у банку 10.07.2017, рух коштів у гривні відбувався у період 21.02.2018-06.08.2018;
- Відсутність ділової активності до встановлення ділових відносин з нерезидентами;
- Банк мав документи щодо умов поставки товару (митне оформлення), але приймав акти прийому-передачі на імпорнт товару та продовжував здійснювати авансові платежі

Транзитні операції 06.2019 – 01.2020

- Клієнти TOB 1, TOB 2, TOB 3 з ознаками **фіктивності** (1 працівник, 1 особа – керівник і КБВ, незначний розмір с/к, кошти перераховуються транзитом тощо);
- Джерело коштів – від реального сектору економіки, компанії, пов'язані між собою та Банком;
- У всіх трьох Клієнтів є **спільні контрагенти (по дебету та кредиту рахунків)**. Компанії **здійснюють діяльність по чергово** (один клієнт почав працювати (у тому числі у зв'язку із ненаданням пояснень на запит Банку), інший продовжував з тими ж контрагентами);
- TOB 3 здійснювало оплату на користь контрагента за TOB 2 **на підставі правочину про перевід боргу**, при тому, що TOB 2 не надало пояснення на запит Банку і **закрило рахунки**;
- Предметом договорів відступлення прав вимоги/переведення боргу/факторингу є **також** відступлення за договорами відступлення прав вимоги/переведення боргу.
- По рахунках клієнтів **відсутні фінансові операції, пов'язані з господарською діяльністю**.

Невідповідність вхідних платежів вихідним – «підміна платежу»

*ПРИКЛАД транзакцій за 1 день «підміна платежу»

12,26 млн кукурудза

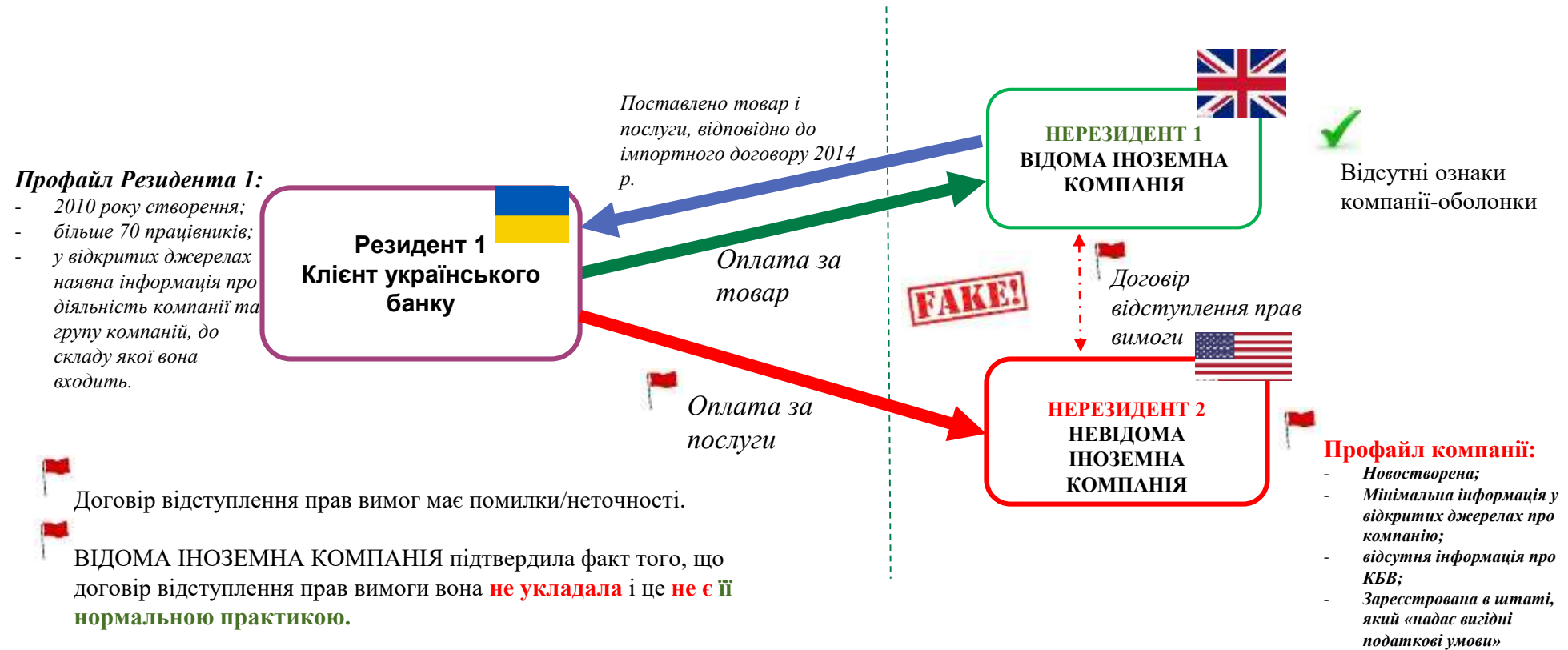
12,26 млн товар

14 транзакцій 200,1 млн. ТНВ

Іграшки, сумки, спорт інвентар

- ❑ Клієнт 1 є фігурантом кримінальних проваджень за ст.191,202,205,212,358 КК України.
- ❑ Клієнт 1 відмовилося надати українському банку доступ до складу, де має зберігатися товар.
- ❑ За експортним договором з Нерезидентом (Чехія) передбачена поставка товару до 31.12.2020, договір з ознаками фіктивності, а саме: директор/акціонер, яким підписано договір на дату підписання договору вийшов із складу засновників, а новий акціонер з червня 2020 року ліквідується, найменування та адреса реєстрації нерезидента, зазначена у договорі, змінена до підписання договору.

Ризикові фінансові операції з розрахунків за договорами відступлення прав вимоги за імпорнтним договором

✓ **Нетипові операції** для Клієнта мають бути виявлені Банком з метою управління ризиками ML/FT.

Індикатори ризиковості клієнта, його операцій **не мають ігноруватись** Банком.

У такому випадку Банк має **посилити заходи** щодо Клієнта з метою розуміння наявності/відсутності ризиків ML/FT.